

J. G. Tajovský: Maco Mlieč

Vypracovala: Mgr. Halušková

Literárny druh: epika

Literárny útvar: kriticko-realistická poviedka

Druhovú formu: próza

Hlavné postavy: Maco Mlieč (Mliečnik), gazda

Téma: Táto poviedka zachytáva život a životné podmienky najbiednejšieho človeka, ktorý sa nedokáže sám brániť. Kritizuje zdieranie pracovitého človeka, ľahostajnosť voči slabším a postihnutým.

Idea: Nezáleží na tom, ako človek vyzerá, ale aký v skutočnosti je. Mliečove morálne vlastnosti, ľudskosť sú v kontraste s jeho odpudzujúcim zovňajškom.

Dej:

Autor v diele zachytáva život Maca Mlieča, ktorý dlhé roky pracoval na gazdovstve majetného sedliaka. Gazda mu nedával peniaze, a Maco nemal pocit že ho gazda využíva, pretože nepoznal svoje práva, nemal s čím porovnávať. Autor túto jeho pasivitu kritizuje, hoci s Macom sympatizuje. Maco bol veľmi trpezlivý, skromný (nepoznal cenu peňazí, lebo ich nepotreboval), obetavý, dobrosrdečný, dôverčivý. V tichosti znášal bolesť, ale nikomu sa nestťažoval, lebo nechcel obťažovať. Ako 18 ročný bol paholok pri koňoch. Keď mu rodičia zomreli, gazda mu poskytol všetko potrebné pre živobytie: stravu, nocľah. Stal sa panským kočišom. Raz si pri nešťastnom páde zlomil nohu. Napriek tomu, že ho gazda vzal do nemocnice, noha zlomená v kolene sa nikdy nevyyliečila. Preto ho gazda preložil ku volom. Ale časom už na nich nestačil a tak ho dali pást kravy. Na Vianoce však ochorel. Išiel za gazdom, spýtať sa, čo je mu ešte dlžný. Gazda mu povedal, že on sám mu ešte dlhuje 13 zlatých. Maco peniaze nechcel. Jediné na čom mu záležalo, bol pohreb. Nechcel byť pochovaný iba pod plotom, kde pochovávali len tulákov a samovrahov. Na druhý deň ho našli stuhnutého v telinci. Gazda mu vystrojil krásny pohreb.

Poviedka je založená na metóde kontrastu, do ktorého autor stavia proti sebe život sluhov a život pánov. Ich vzájomné rozdiely zobrazuje pomocou charakteristiky Maca a gazdu. Kontrast medzi týmito postavami však nevyústi do otvoreného konfliktu. Končí sa paradoxom. Maco ide za gazdom s tým, že po smrti mu nechce zostať nič dlžný. No je to práve gazda, ktorý mu veľa dlhuje za všetky tie roky, počas ktorých sa Maco zodral až k smrti. Macove zmýšľanie je ovplyvnené prostredím, v ktorom žije. Autor tu však vyjadruje myšlienku, že nielen spoločnosť, ale i človek sám je zodpovedný za svoje utrpenie. Najväčšiu kritiku autor vyjadruje na konci poviedky, čo dokazuje citát: **„...len sluhovia v obci si povrávali, že však ho mal začo pochovať...“**

